

Меншік иесі және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Тукиев А.С. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдинов Е.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Борчашвили И.Ш. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Астана,
Қазақстан)
Шерубай Құрманбайұлы – ф.ғ.д.
(Астана, Қазақстан)

Редакциялық алқа құрамы

Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан) – (төраға)
Абылайұлы А. – PhD (Астана,
Қазақстан)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Астана,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Досмырза Д.Д. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Елеусізова И.Қ. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)
Маммадов У.Ю. – з.ғ.к. (Қазан, Ресей)
Мұшанов Т.Е. (Астана, Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Свободный Ф.К. – з.ғ.к. (Барнаул,
Ресей)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек,
Қырғызстан)
Тілембаева Ж.О. – з.ғ.к. (Астана,
Қазақстан)

Журнал редакциясы

Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Джамбуршин К.А.

Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі Ақпарат
және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 11219-Ж 15.11.2010 жс.

(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі
мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 жс.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы,
010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ.,
8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы 8

Қазақстан Республикасы Әділет министрі М.Б. Бекетаевтың
2017 жылғы 29-30 тамызда Астана қаласында өткен Қазақстан
Республикасының Конституциясы күніне арналған «Конститу-
ция және қоғам мен мемлекеттің жаңғыруы» атты халықаралық
ғылыми-практикалық конференциядағы алғы сөзі 13

«Жаршынын» мұрағат беттері

Ғ.С. САПАРҒАЛИЕВ Мемлекеттік-құқықтық саладағы
прокуратураның рөлі туралы құқықтық саясат тұжырымдамасы
(ҚР ЗИ Жаршысы, №4(16)-2009, 5-10 б.) 14

Б.Қ. НҮРҒАЗИНОВ Академик Ғ. Сапарғалиевтің
мемлекеттік-құқықтық саладағы прокуратураның рөлі туралы
ғылыми жарияланымына қайта оралғанда 21

Мемлекет және құқық теориясы

А.С. ТУКИЕВ, К.К. АХМЕТОВ Қазақстандағы Құқықтық
сауаттандырудың жаңа тұжырымдамасы 24

Р.К. ДЖИЕМБАЕВ, О.А. ЛАДЫГИНА Қазақстан Республи-
касы ПМ ведомстволық ЖОО-нда білім алушылардың құқықтық
санасын қалыптастырудың проблемалары туралы 31

Конституциялық және әкімшілік құқық

Й. ПУДЕЛЬКА, Й. ДЕППЕ (Берлин қ., Германия) Орталық
Азиядағы жалпы әкімшілік құқық даму процесінде 39

С.Н. ИСАЕВА Балалар құқықтары жөніндегі уәкіл институ-
ты: проблемалар және даму перспективасы 50

Азаматтық және азаматтық іс жүргізу құқығы

Е.А. ДҮЙСЕНОВ, А.Қ. ЛЯМБЕКОВА Жаңартылатын
энергия көздерін пайдаланудағы нормативтік реттеуді жетілдіру
мәселелері 57

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

А.Н. АХПАНОВ, З.Ғ. ҚАЗИЕВ Қазақстандық қылмыстық
процесте «қисынды мерзім» ұғымын пайдаланудың кейбір негізгі
аспектілері туралы 65

Н.К. ИМАНҒАЛИЕВ Бөтеннің мүлкін ұрлағаны үшін
жауапкершілік туралы қылмыстық-құқықтық нормаларды
жетілдіру туралы 73

Б.Қ. НҮРҒАЗИНОВ Қазақстан Республикасының әкімшілік
заңнамасына медициналық қателік ұғымын енгізу туралы ұсыныс 80

К.И. ИСМАҒҰЛОВ, А.А. МҰҚАНБЕТҚАЛИЕВ Қазақстан
Республикасының терроризмге қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын
жетілдірудің кейбір проблемалары 89

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

А.С. ИРЖАНОВ Халықаралық терроризм туралы жан-жақты
қамтитын конвенцияның жобасын әзірлеудің кейбір мәселелері ту-
ралы 96

М.Ж. КУЛИКПАЕВА Цифрлық технологияларды дамыту
тұрғысында жеке өмірге құқығын қамтамасыз етудің халықаралық-
құқықтық негіздері 101

Құқықтық мониторинг

Е.З. БЕКБАЕВ Татарстан Республикасы мен Башқұртстан
Республикасында заңдарды мониторингілеудің шетелдік
тәжірибесі туралы 109

Ш.Ж. ТАУКЕБАЕВА Бұқаралық ақпарат құралдарын
құқықтық реттеудің кейбір мәселелері («Бұқаралық ақпарат
құралдары туралы» ҚР Заңына талдамалық анықтама материалда-
ры бойынша) 117

А.Қ. ҚАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ Құқық қорғау қызметінің
проблемалық аспектілері (заңнама мониторингі) 123

А.К. АҚАЙ Қазақстан Республикасында сотталғандықты өтеудің кейбір мәселелері.....	131
---	-----

Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан

Е. САФУАНИ Заңнама техникасы мен тілінің кейбір мәселелері.....	138
---	-----

А.К. МАХАМБЕТОВА Агенттік келісім мәселелерін құқықтық реттеу.....	142
--	-----

Жас ғалым мінбері

Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінде жазалауды реттеу бөлігіндегі кейбір проблемалар туралы.....	151
--	-----

Е.В. ЕСПЕРГЕНОВА Қазақстан Республикасы ҚК 318-бабында көзделген қылмыстық-құқықтық норманы жетілдіру проблемалары.....	158
---	-----

Р.К. ҚАНАТОВ Фьючерстік шарт ұғымы мен сипаттамалық ерекшеліктері («Туынды құралдар нарығындағы фьючерстік шарттың проблемалары мен перспективалары» атты іргелі және ғылыми қолданбалы зерттеудің талдамалық есебінің материалдары бойынша).....	165
---	-----

Д.Б. АБДИЛЬДИНА Сайлау жүйелері және әйелдердің сайланбалы органдардағы өкілділігі.....	171
---	-----

А. АРЫСТАН Титулдық сақтандыру адал ниетті сатып алушылардың мүддесін қорғау ретінде.....	176
---	-----

Ғылыми өмір хроникасы

2017 жылғы 8-9 маусымда Екатеринбург қ. өткен Қазақстан Республикасы Заңнама институтының Еуропа-Азия құқықтық конгресіне қатысуы туралы ақпараттық хабарлама.....	185
--	-----

2017 жылғы 22 маусымда Астана қ. өткен Мемлекеттік тілдегі заң жобалары мен халықаралық шарт жобаларының сапасы және ғылыми лингвистикалық сараптама мәселелері бойынша практикалық семинар туралы ақпараттық хабарлама.....	188
--	-----

2017 жылғы 29 маусымда Астана қ. қоғамдық, ғылыми ұйымдар, жоғарғы оқу орындар өкілдерінің, ғалым-заңгерлердің және практиктердің қатысуымен өткізілген семинар-кеңес туралы ақпараттық хабарлама.....	190
--	-----

2017 жылғы 17-29 шілдеде Германияда өткен Неміс кәсіпкерлік құқығының сегізінші жазғы мектебі туралы ақпараттық хабарлама.....	193
--	-----

2017 жылғы 4-15 қыркүйекте Италиядағы Турин қ. өткен жергілікті көрсетілетін қызметтерді реттеу бойынша ХХ Турин Халықаралық жазғы мектебі туралы ақпараттық хабарлама.....	195
---	-----

2017 жылғы 12-14 қыркүйекте Катманду қ. (Непал) өткен Қазақстан Республикасы Заңнама институтының Азияның Заң ақпараттық қоғамдастығының халықаралық конференциясына қатысуы туралы ақпараттық хабарлама.....	197
---	-----

Библиография

И.М. Умарахуновтың «Международная договорно-правовая практика Республики Узбекистан: вопросы теории и практики» тақырыбындағы монографиясына рецензия, 2017ж.....	200
---	-----

«Государство. Право. Общество в условиях глобализирующегося мира» тақырыбындағы монографияға рецензия, 2017ж.....	202
---	-----

Даналық ойлар.....	204
--------------------	-----

Собственник и издатель:
ГУ «Институт законодательства
Республики Казахстан»
Издается с 2006 года

Все материалы журнала размещаются
на сайте www.iz.adilet.gov.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета

Тукиев А.С. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан) – (председатель)
Абайдельдинов Е.М. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мурчашили И.Ш. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Шерубай Курманбайұлы – д.ф.н.
(Астана, Казахстан)
Состав Редакционной коллегии
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан) – (председатель)
Абылайұлы А. – PhD (Астана, Казах-
стан)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный дея-
тель культуры РК (Астана, Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)
Досмырза Д.Д. – к.ю.н. (Астана, Ка-
захстан)
Елеусизова И.К. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Астана, Казах-
стан)
Маммадов У.Ю. – к.ю.н. (Казань,
Россия)
Мушанов Т.Е. (Астана, Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-
Каменогорск, Казахстан)
Свободный Ф.К. – к.пс.н. (Барнаул,
Россия)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)
Тлембаева Ж.У. – к.ю.н. (Астана,
Казахстан)

Редакция журнала

Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Джамбуллин К.А.

Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 11219-Ж
от 15.11.2010 г. Комитета информации
и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан
(№ и дата первичной постановки на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)

Адрес:

Республика Казахстан,
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции 9

*Приветственное слово Министра юстиции Республики Казах-
стан Бекетаева М.Б. на международной научно-практической кон-
ференции «Конституция и модернизация общества и государства»,
посвященной Дню Конституции Республики Казахстан, г. Астана,
29-30 августа 2017 г.* 13

Архивные страницы «Вестника»

Г.С. САПАРГАЛИЕВ Концепция правовой политики о роли
прокуратуры в государственно-правовой сфере (Вестник ИЗ РК,
№4(16)-2009 г. стр. 5-10) 14

Б.К. НУРГАЗИНОВ Возвращаясь к научной публикации акаде-
мика Г. Сапаргалиева о роли прокуратуры в государственно-правовой
сфере 21

Теория государства и права

А.С.ТУКИЕВ, К.К. АХМЕТОВ Новая Концепция правового
просвещения в Казахстане 24

Р.К. ДЖИЕМБАЕВ, О.А. ЛАДЫГИНА О проблемах форми-
рования правосознания обучающихся ведомственных вузов МВД
Республики Казахстан 31

Конституционное и административное право

Й. ПУДЕЛЬКА, Й. ДЕППЕ (г. Берлин, Германия) Общее адми-
нистративное право в Центральной Азии в процессе развития 39

С.Н. ИСАЕВА Институт уполномоченного по правам ребенка:
проблемы и перспективы развития 50

Гражданское и гражданско-процессуальное право

Е.А. ДЮСЕНОВ, А.К. ЛЯМБЕКОВА Вопросы совершен-
ствования нормативного регулирования использования возобнов-
ляемых источников энергии 57

Уголовное право и уголовный процесс

А.Н. АХПАНОВ, З.Г. КАЗИЕВ О некоторых ключевых
аспектах использования понятия «разумный срок» в казахстанском
уголовном процессе 65

Н.К. ИМАНГАЛИЕВ О совершенствовании уголовно-право-
вых норм об ответственности за кражу чужого имущества 73

Б.К. НУРГАЗИНОВ Предложение о введении понятия меди-
цинской ошибки в административное законодательство Респу-
блики Казахстан 80

К.И. ИСМАГУЛОВ, А.А. МУКАНБЕТКАЛИЕВ Некото-
рые проблемы совершенствования законодательства Республики
Казахстан о противодействии терроризму 89

Международное право и сравнительное правоведе- ние

А.С. ИРЖАНОВ О некоторых вопросах разработки проекта
Всеобъемлющей Конвенции о международном терроризме 96

М.Ж. КУЛИКПАЕВА Международно-правовые основы обе-
спечения права на частную жизнь в контексте развития цифровых
технологий 101

Правовой мониторинг

Е.З. БЕКБАЕВ О зарубежном опыте мониторинга законов
в Республике Татарстан и Республике Башкортостан 109

Ш.Ж. ТАУКИБАЕВА Некоторые вопросы правового регули-
рования средств массовой информации (по материалам аналити-
ческой справки на Закон РК «О средствах массовой информации» 117

А.К. КАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ Проблемные аспекты пра-
воохранительной службы (мониторинг законодательства) 123

А.К. АКАЙ Некоторые вопросы погашения судимости в Республике Казахстан.....	131
--	-----

Из практики законодательства на государственном языке

Е. САФУАНИ Некоторые вопросы техники и языка законодательства	138
--	-----

А.К. МАХАМБЕТОВА Правовое регулирование вопросов агентского соглашения	142
---	-----

Трибуна молодого ученого

Ф.Р. АХМЕДЖАНОВ О некоторых проблемах Уголовного кодекса Республики Казахстан в части регулирования наказания	151
--	-----

Е.В. ЕСПЕРГЕНОВА Проблемы совершенствования уголовно правовой нормы, предусмотренной ст. 318 УК РК	158
---	-----

Р.К. КАНАТОВ Понятие и характерные особенности фьючерсного договора (по материалам Аналитического отчета фундаментального и научно-прикладного исследования «Проблемы и перспективы фьючерсного договора на рынке производных инструментов»)	165
---	-----

Д.Б. АБДИЛЬДИНА Избирательные системы и представленность женщин в выборных органах	171
---	-----

А. АРЫСТАН Титульное страхование как гарантия защиты интересов добросовестного приобретателя	176
---	-----

Хроника научной жизни

Информационное сообщение об участии Института законодательства Республики Казахстан в Европейско-Азиатском правовом конгрессе, 8-9 июня 2017 года, г. Екатеринбург	186
--	-----

Информационное сообщение о практическом семинаре по вопросам качества законопроектов и проектов международных договоров на государственном языке и научной лингвистической экспертизы, Астана, 22 июня 2017 г.	188
---	-----

Информационное сообщение о семинаре-совещании с участием представителей общественных, научных организаций, вузов, ученых-юристов и практиков, 29 июня 2017 года, г. Астана	190
--	-----

Информационное сообщение о восьмой Летней школе немецкого предпринимательского права, Германия, 17-29 июля 2017 г.	194
---	-----

Информационное сообщение о XX Туринской Международной летней школе по регулированию местных услуг, г. Турин, Италия, 4-15 сентября 2017 г.	196
---	-----

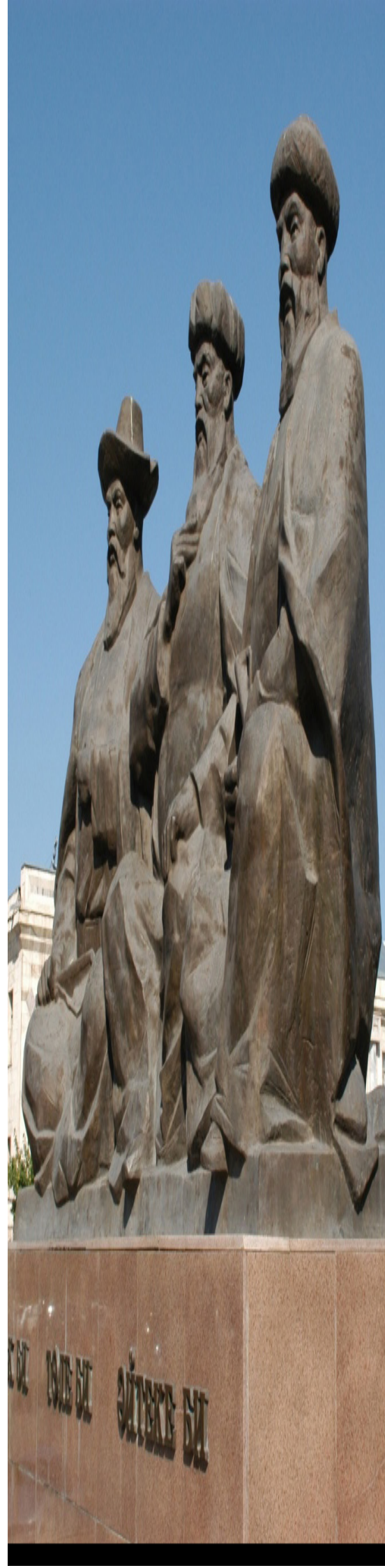
Информационное сообщение об участии Института законодательства Республики Казахстан в международной конференции Юридического информационного сообщества Азии, 12-14 сентября 2017 года в г. Катманду (Непал)	197
--	-----

Библиография

Рецензия на монографию И.М. Умарахунова «Международная договорно-правовая практика Республики Узбекистан: вопросы теории и практики», 2017г.	200
---	-----

Рецензия на монографию «Государство. Право. Общество в условиях глобализирующегося мира», 2017г.	202
---	-----

Мудрые мысли	204
---------------------------	-----

Owner and publisher:
SI «Legislation Institute
of the Republic of Kazakhstan»

Published since 2006

All journal materials are placed
on the website

www.iz.adilet.gov.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Tukiyev A.S. – c.j.s. (Astana, Kazakhstan)
– (Chairman)

Abaydeldinov E.M. – d.j.s. (Astana,
Kazakhstan)

Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)

Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Borchashvili I.Sh. – d.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)

Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)

Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Rahmetov S.M. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Malinovski V.A. – d.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Sherubai Kurmanbaiuly – d.ph.s.
(Astana, Kazakhstan)

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Astana,
Kazakhstan) – (Chairman)

Abylaiuly A. – PhD (Astana, Kazakhstan)

Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)

Aiymbetov M.A. – Honored Worker of
Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakh-
stan)

Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
sian)

Dosmyrza D.D. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Eleussizova I.K. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Kaziyev Z.G. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Konusova V.T. – c.j.s. (Astana, Kazakh-
stan)

Mammadov U.Y. – c.j.s. (Kazan', Rus-
sian)

Mushanov T.E. (Astana, Kazakhstan)

Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-Kame-
nogorsk, Kazakhstan)

Svobodniy F.K. – c.ps.s. (Barnaul, Rus-
sian)

Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
Kyrgyzstan)

Tlembaeyva Zh.U. – c.j.s. (Astana, Ka-
zakhstan)

The editorial staff

Koltubayeva G.B.

Yermek A.B.

Zhumageldina B.Zh.

Bailenova A.K.

Dzhamburshin K.A.

*The certificate of registration of mass media
№11219-G from 15.11.2010 from
the Committee of Information and Archives
of the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)*

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Astana, Mangilik el pr., 8
tel.: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

CONTENT

Editorial 11

*Address of the Minister of Justice Beketayev M.B. at the
international scientific and practical conference «The Constitution and
Modernization of Society and the State», dedicated to the Constitution
Day of the Republic of Kazakhstan, Astana, August 29-30, 2017.* 13

Archive «Bulletin» pages

G.S. SAPARGALIEV The concept of legal policy on the role
of the prosecutor's office in the state and legal sphere (Bulletin FM RK,
No. 4 (16) -2009, p. 5-10) 14

B.K. NURGAZINOV Returning to Academician G. Sapargaliyev's
scientific publication on the role of the Prosecutor's Office in the state
and legal sphere 21

Theory of State and Law

A.S. TUKIEV, K.K. AKHMETOV The new concept of public
legal education in Kazakhstan 24

R.K. DZHIEMBAEV, O.A. LADYGINA On the problems
of formation of the legal awareness of the students of higher educational
institutions of the Ministry of Internal Affairs of the Republic
of Kazakhstan 31

Constitutional and Administrative Law

J. PUDELKA, J. DEPPE (Berlin, Germany) General
administrative law in Central Asia in the development process 39

S.N. ISSAYEVA The institute of the children's rights
commissioner: problems and development prospects 50

Civil and Civil Procedural Law

Y.A. DYUSSENOV, A.K. LYAMBEKOVA Issues of improving
regulation of the use of renewable energy sources 57

Criminal law and Criminal procedure

A.N. AKHPANOV, Z.G. KAZIEV About some key aspects
of the use of concept «reasonable term» in Kazakhstani criminal
procedure 65

N.K. IMANGALIEV On the issue developing criminal norms
on the liability for theft of property 73

B.K. NURGAZINOV Proposal for the introduction of the concept
of the medical error in the administrative legislation of the Republic
of Kazakhstan 80

K.E. ISMAGULOV, A.A. MUKANBETKALIYEV Some
problems of improvement of countering terrorism legislation
of the Republic of Kazakhstan 89

International and Comparative law

A.S. IRZHANOV About some issues of the drafting
of the Comprehensive Convention on International Terrorism 96

M.Zh. KULIKPAYEVA International legal basics of providing
of the right to privacy in the context of the development of digital
technologies 101

Legal monitoring

E.Z. BEKBAYEV About foreign experience of monitoring
of laws in the Republic of Tatarstan and the Republic of Bashkortostan 109

Sh.Zh. TAUKIBAEVA Some problems of legal regulation of mass
media (Based on the analytical reference to the Law of the Republic
of Kazakhstan «On Mass Media») 117

A.K. KANATOV, E.K. AKHMETOV Problematic aspects of law enforcement service (monitoring of legislation).....	123
A.K. AKAY Some problems of cancellation of a criminal record in the Republic of Kazakhstan.....	131

Lawmaking practice in the official language

Y. SAFUANI On some issues of legislative technique and language.....	138
A.K. MAKHAMBETOVA Legal regulation of an agency agreement.....	142

Young scholar tribune

F.R. AKHMEJANOV On some problems of punishment regulation of the Criminal code of the Republic of Kazakhstan.....	151
Y.V. YESPERGENOVA Problems of improving the criminal law provision in Art. 318 of the Criminal Code of the Republic of Kazakhstan.....	158
R.K. KANATOV Concept and character features of the futures contract (Based on the Analytical Report of the Fundamental and Applied Research «Problems and Prospects of the Futures Contract in the Derivatives Market»).....	165
D.B. ABDILDINA Electoral systems and representativeness of women in elected bodies.....	171
A. ARYSTAN Title insurance as the assurance of good faith purchaser interests protection.....	176

The Chronicle of Scientific Life

Information note on the participation of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan in the Euro-Asian Legal Congress, Ekaterinburg, June 8-9, 2017.....	187
Information note on the practical seminar on the quality of draft laws and treaties in the state language and scientific linguistic expertise, Astana, June 22, 2017.....	189
Information note on the seminar with participation of representatives of public, scientific organizations, universities, legal scientists and practitioners, Astana, June 29, 2017.....	192
Information note on the eighth Summer School of German business law, July 17 and 29, 2017.....	194
Information note on the XXth Turin International Summer School on the regulation of Local Public Services, Turin, Italy, September 4-15, 2017.....	196
Information note on the participation of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan in the international conference of the Legal Information Network of Asia, Kathmandu (Nepal), September 12-14, 2017.....	199

Bibliography

Review of a monograph of I.M. Umarakhunova «International legal and treaties practice of the Republic of Uzbekistan: theory and practice», 2017.....	200
Review of a monograph «State. Law. Society in a Globalizing World», 2017.....	202

Wise thoughts	204
----------------------------	-----

7. Safonova T.F. *Birzhevaya trgovlya proizvodnymi finansovymi instrumentami.* – M.: Delo, 2000. – 544 s.
8. Salihova A. R., Ul'danova D. R. *Finansovye rynki i posredniki: uchebnoe posobie dlya studentov ehkonomicheskikh special'nostej* / A. R. Salihova. – Pavlodar: Kereku, 2011. – 160 s.
9. Belov V. A. *Cennye bumagi v rossijskom grazhdanskom prave* / Pod red. prof. E.A. Suhanova. – M.: Uchebno-konsul'tacionnyj centr «YUrInfoR», 1996. – 448 s.
10. Didenko A.G. *Obespechenie ispolneniya dogovorov. Nauchnoe izdanie.* / Astana: ZAO Institut zakonodatel'stva Respubliki Kazahstan, 2002. – 184 s.

УДК 342.8

ELECTORAL SYSTEMS AND REPRESENTATIVENESS OF WOMEN IN ELECTED BODIES

Abdildina Danara Bagdatovna

*Junior research fellow, Department of International legislation and Comparative Law
of Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, master of Laws,
Astana, the Republic of Kazakhstan; e-mail: danaraabdi@gmail.com*

Keywords: elections, electoral law; electoral systems; gender equality; gender quotas; discrimination against women.

Abstract. The article deals with the substantial issue of women's enfranchisement. The author points out the complexity of the problem by disclosing its internal aspects: the right of women to be elected, their desire to stand for election as candidates, the inclusion of female candidates in a party list, the assignment of a deputy mandate as a result of the voting. It's considered that the electoral system has a predominant influence on the level of women's representativeness. The world practice shows that the states with proportional list electoral system tend to give female candidates more chances to be endowed with deputy mandates than the majoritarian system.

Author comes to the conclusion that the electoral system of Kazakhstan creates a favorable environment for the growth of women's representation in elective bodies, however, for having a real impact on this problem, certain criteria for representation must be established.

In this regard such method of enhancing the women's participation in election as gender quotas is observed. The women's representativeness depends on the methods and origin of such quotas, whether they are fixed in law (obligatory quotas) or in parties' charter (voluntary quotas). Gender quotas is a wide-spread method used in nearly hundred countries. European countries prefer non-mandatory party quotas, while such countries as the Philippines, Belgium, Slovenia, France, Latin American use legislative quotas.

Having analyzed national legislation of the Republic of Kazakhstan, charters of functioning political parties, author points out the absence of any guarantees for women's representativeness in elected bodies and makes proposals for amendments to legislation in this sphere.

САЙЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІ ЖӘНЕ ӘЙЕЛДЕРДІҢ САЙЛАНБАЛЫ ОРГАНДАРДАҒЫ ӨКІЛДІЛІГІ

Данара Бағдатқызы Әбділдина

*Қазақстан Республикасы Заңнама институтының
Халықаралық заңнама және салыстырмалы құқықтану бөлімінің кіші ғылыми қызметкері,
заң ғылымдарының магистрі, Қазақстан Республикасы, Астана қ.;
e-mail: danaraabdi@gmail.com*

Түйін сөздер: сайлау; сайлау құқығы; сайлау жүйелері; гендерлік теңдік, гендерлік квота; әйелдерге қатысты дискриминация.

Аннотация. Осы ғылыми мақала сайлау процесі аясында әйелдерге тең құқықты табыс ету мәселесіне арналған. Автор зерттеліп отырған мәселенің кешенділігіне көңіл аударады, және әйелдердің сайлану құқығы, олардың сайлауда кандидат ретінде қатысуға ниеті, партия тізіміне әйел жынысты кандидаттарды енгізу, сайлау нәтижесінде депутат мандатына ие болу сияқты оның ішкі аспектілерін белгілейді. Сайлау жүйесі әйелдердің сайланбалы органдарда өкілділігіне көп ықпал етеді деп саналады. Халықаралық қауымдастықтың ортақ ойы бойынша пропорционалды жүйе әйелдердің көп депутаттық

мандат алуына үлкен ықпал жасайды.

Автор Қазақстанның қазіргі сайлау жүйесі әйелдердің сайланбалы органдардағы өкілділігіне қолайлы орта жасайды, бірақ, аталған мәселеге нақты ықпал ету үшін өкілділіктің белгілі критерийлерін анықтау тиіс деген ойға келеді.

Осыған орай, мақалада қай жерде тіркелгеніне байланысты (заңда немесе партия жарғысында) әр түрлі міндеттеме күшіне ие болатын гендерлік квота сияқты әйелдердің өкілділігін күшейту секілді тәсілі зерттеледі. Генделық квоталар жүзден аса мемлекеттерде кеңінен қолданылатын тәсіл болып табылады. Еуропалық мемлекеттер міндетті емес партиялық квоталарға артықшылықты береді. Өз кезегінде заңнамалық квоталар Филиппин, Бельгия, Словения, Франция, Латын Америка мемлекеттерінде қолданылады.

Қазақстан Республикасының ұлттық заңнамасын, әрекет ететін саяси партиялардың жарғысын зерттеп, автор әйелдердің сайланбалы органдардағы өкілділігіне кепілдіктердің жоқтығын белгілейді, және сайлау туралы тиісті ұлттық заңнамаға түзетулер енгізу бойынша ұсыныстарды енгізеді.

ИЗБИРАТЕЛЬНЫЕ СИСТЕМЫ И ПРЕДСТАВЛЕННОСТЬ ЖЕНЩИН В ВЫБОРНЫХ ОРГАНАХ

Абдильдина Данара Багдатовна

Младший научный сотрудник отдела международного законодательства и сравнительного правоведения Института законодательства Республики Казахстан, магистр юридических наук, Астана, Казахстан;
e-mail: danaraabdi@gmail.com

Ключевые слова: выборы, избирательное право, избирательные системы, гендерное равенство, гендерные квоты, дискриминация против женщин.

Аннотация. Данная научная статья посвящена вопросу предоставления равных прав женщинам в области избирательного процесса. Автор обращает внимание на комплексность исследуемого вопроса и выделяет его внутренние аспекты, такие как право женщин быть избранными, их желание участвовать в выборах в качестве кандидатов, включение кандидатов женского пола в список партии, получение депутатского мандата в результате голосования. Считается, что избирательная система оказывает преимущественное влияние на уровень представленности женщин в выборных органах. Международное сообщество сходится во мнении, что пропорциональная система является наиболее благоприятствующей для получения женщинами большего числа депутатских мандатов.

Автор приходит к выводу, что существующая избирательная система Казахстана создает благоприятную среду для роста представленности женщин в выборных органах, однако для реального воздействия на данную проблему необходимо устанавливать определенные критерии представленности.

В этой связи в статье также исследуется такой метод усиления представленности женщин как гендерные квоты, которые, в зависимости от того, где они закреплены (в законе или уставе партии), имеют различную обязывающую силу. Гендерные квоты - довольно популярный метод, используемый порядка в ста странах. Европейские страны отдают предпочтение необязательным партийным квотам, в то время как законодательные квоты используются в таких странах, как Филиппины, Бельгия, Словения, Франция, в странах Латинской Америки.

Проанализировав национальное законодательство Республики Казахстан, уставы действующих политических партий, автор выделяет отсутствие каких-либо гарантий представленности женщин в выборных органах и, соответственно, вносит предложения по внесению поправок в соответствующее национальное законодательство о выборах.

Equal active and passive electoral rights of women have been in the center of attention of the world community for decades. Women's suffrage, origin of which dates back to 1883 in New Zealand, continues to evolve the present day.

In September 1995 at the Fourth World Conference on Women 185 United Nations Member States adopted the Beijing Declaration

and Platform for Action. These documents, as they cover important issues of ensuring gender equality in many spheres of public life, still remain relevant.

The Platform for Action set the task for governments and political parties to increase the number of women in elected bodies. In particular, governments were given recommendations to take measures «encouraging political parties

to integrate women in elective and nonelective public positions in the same proportion and at the same levels as men», establish targets and quotas, analyze the influence of the electoral system on this issue. At the same time, the political parties were asked to consider the development and implementation of various initiatives¹.

It should be noted the process of elevation of women representation in elected bodies is based on a number of factors, not only of political nature, but also of socio-economic and cultural nature. At the same time, within the political system, it is considered that the electoral system has a predominant influence on the level of women's representativeness.

The electoral system embraces the order of formation of state and local elective bodies, which includes principles and conditions for participation in the formation of elected bodies, as well as principles and conditions for the organization and procedure of elections.

In the restricted sense the term «electoral system» refers to the system of allocation of deputy mandates among candidates, depending on the results of voting.

There is a certain consensus among international organizations that the system of proportional representation is the most favorable for women in receiving more deputy seats². Due to the fact that the obtaining a mandate in the constituency demands a relative majority of votes, the gender stereotypes in the state may affect the choice of voters in favor of male candidates.

It would not be correct to say that the choice of an electoral system automatically leads to the increase in the of women's participation rate in elected bodies. This question should be examined from both sides:

1) the socio-cultural, economic climate in the state should be taken into account, since the electoral system only defines the conditions in which candidates and voters operate. In other words, electoral system does not determine the use of the positive or negative opportunities inherent in these conditions by individuals.

2) electoral systems have their own specific

features across the states. The functioning of proportional or majoritarian electoral system differs from state to state, since the concept of the electoral system itself is complex and structural and includes many technical aspects.

In the Republic of Kazakhstan the majoritarian electoral system is applied to the elections of President, the part of the Senate (2 deputies from each district, the city of republican importance and the capital), the part of Lower chamber (9 deputies elected by the Assembly of People of Kazakhstan), while the other part of Lower chamber (98 deputies of Majilis) is elected by means of proportional list.

According to the opinion of prominent Kazakhstani scientist G.S. Sapargaliyev, as the electoral system and electoral law of the Republic of Kazakhstan serve to the state representative bodies' formation by citizens, they represent the methods of expression of people's sovereignty [1, p. 176]. That is why the participation of every individual is substantial.

Today in Kazakhstan women account for 27% in the Lower chamber and 11% in the Upper chamber³. During the adoption of the Beijing Declaration on the Rights of Women of the United Nations in 1995 the threshold of 30% was adopted as the general rate for the representation of women⁴. The Committee on the Elimination of Discrimination against Women considers that the percentage of women's representation should be between 30-35%⁵. For the June 1, 2017 the following states represent the top five countries with the largest rate of female deputies in the lower houses of parliament: Rwanda (61%), Bolivia (53%), Cuba (49%), Iceland (48%) and Nicaragua (46%). Such Nordic countries as Sweden (44%), Finland (42%), Norway (40%) are located at the 6th, 9th, 12th place respectively⁶.

The problem demands systematic approach. It is necessary to understand the complexity of the issue: the right of women to be elected, their desire to stand for election as candidates, the inclusion of female candidates in a party list, the assignment of a deputy mandate as a result of the voting.

As we see the proportional nature of

¹ Paragraph 190, 191 of Beijing Declaration and Platform for Action http://www.unwomen.org/~media/headquarters/attachments/sections/csw/pfa_e_final_web.pdf

² Report on the impact of electoral systems on women's representation in politics of European Commission for Democracy Through Law (Venice Commission). Access [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdfid=CDL-AD\(2009\)029-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdfid=CDL-AD(2009)029-e) (date of admission 14.07.17)

³ The world classification of the percentage of women in the lower or single House at the website of Inter-Parliamentary Union. Access <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm> (date of admission 13.07.17)

⁴ Platform for Action of Beijing Declaration. The United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women website. Access <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/decision.htm> (date of admission 28.07.17)

⁵ UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW), CEDAW General Recommendation No. 23: Political and Public Life, 1997

⁶ The world classification of the percentage of women in the lower or single House at the website of Inter-Parliamentary Union. Access <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm> (date of admission 13.07.17)

the electoral system of the Republic of Kazakhstan favors the increase of women's representativeness in elective bodies, but at the same time certain procedural and technical aspects of the electoral process need to be worked out and legally fixed.

Nowadays the overwhelming majority of states guarantee equal access of women to the electoral process. There is a worldwide positive trend in the increasing the rate of women's representation in elected bodies: from 11% in 1995 to 23% in 2016⁷. The desire of women to participate in the political life of their country is determined by the socio-cultural climate and the economic situation in the state. The ambitions of the female candidates are also defined by their confidence that their party will nominate them and later endow with a deputy mandate. In this regard, the issue of nomination is the most crucial in this aspect.

One of the most popular methods to enhance the representation of women in elective bodies is the gender quotas. These quotas are aimed at determining the minimum number of women candidates to participate in elections.

Gender quotas are divided into two types depending on the origin: legislative quotas, or mandatory quotas (legal quotas, compulsory quotas) and party quotas (voluntary quotas) [1, p. 5]. As it follows from the definition, legislative quotas are mandatory for all parties that nominate candidates, party quotas are self-binding, since they are obligatory only for the party that has accepted the quotas. Party quotas are generally used in European countries and most common in Germany, Norway and Sweden.

The study of the foreign experience of gender quotas has shown that legislative gender quotas can be fixed in Constitution of the country (Burkina Faso, Nepal, Philippines, Uganda) or in the Act on elections (Latin American countries, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Slovenia, France). Rwanda, which ranks first in the representation of women in parliament, uses the method of constitutional fixing of gender quotas. Articles 75 and 80 of the Constitution of Rwanda stipulate that at least 30% of members of the Lower and Upper chambers of parliament must be women. According to paragraph 2 of Article 75 of the Constitution

of Rwanda, twenty four women elected by specific electoral colleges in accordance with the national administrative entities⁸.

The conditions for setting the quotas can also vary.

Legislative quotas:

1) may indicate the number of reserved seats for female deputies in the houses of parliament. The scheme for reservation of seats in the houses of parliament is applied in 23 states: mainly in Africa, the Middle East and China⁹.

2) may impose on political parties the duty to apply gender equality principle in composition of the party, which is usually denoted in the form of rate of female members. Above that the purpose of quoting can play a decisive role.

Quotas can be applied at the initial stage of inclusion in party lists. Quotas can also be applied at the second stage - the stage of final selection of candidates for inclusion in the party's ballot, when the norm establishes that the rate of representation of both sexes, for example, cannot be less than 40% and more than 60%. Such method can also be applied in case of party quotas.

However, the introduction of quotas at these stages does not guarantee the granting of deputy seats by women as they can be placed at the bottom of the party list.

It is commonly known that party lists are divided into three types: open, closed and mixed. Open lists let voters choose the candidate they wish to vote for, while closed lists make voters choose between the party lists on the whole. Some experts believe closed lists give more guarantees for women, providing that the party list is drawn up in a way where women are allocated at the same places as men¹⁰. Above that it is believed that quotas have the strongest effect if they are applied in countries with proportional representation electoral systems, particularly in combination with closed party lists and high district magnitudes [2, p. 6].

In this regard, some states establish rules for the arrangement of places in party lists. For example, in Serbia every fourth position on the list should be taken by the candidate of the under-represented sex, in Spain - every fifth. In Bosnia and Herzegovina, one of the first two positions, two of the first five, three of the

⁷ *Facts and figures: Leadership and political participation. Women in parliaments. The United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women website. Access <http://www.unwomen.org/en/what-we-do/leadership-and-political-participation/facts-and-figures#notes> (date of admission 22.08.17)*

⁸ *Rwanda's Constitution of 2003 with Amendments through 2015. Access https://www.constituteproject.org/constitution/Rwanda_2015.pdf?lang=en (date of admission 22.08.17)*

⁹ *The table of countries with reserved seats in the lower or single house. Access <http://www.quotaproject.org/reserved-seats.cfm> (date of admission 21.08.17)*

¹⁰ *Report on the impact of electoral systems on women's representation in politics of European Commission for Democracy through Law (Venice Commission). p. 13 [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2009\)029-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2009)029-e)*

first eight positions in the party lists should be occupied by candidates of the under-represented sex. In Belgium, the first two positions in the list should not be submitted to the candidates of the same sex.

Thus, the consequences of non-compliance with the quota requirements can also be an important lever. Penalties for non-observance of the rate may be expressed in a form of the decrease of public sponsorship of a party (Albania, France, Portugal), the restriction of the number of candidates (Belgium) or non-admission of a party list (Armenia, Serbia, Slovenia, Spain).

Gender quotas in the Republic of Kazakhstan are applied neither at the legislative level nor at the party level. Analysis of the charters of the acting parties in the Republic of Kazakhstan has shown that none of the parties establishes quotas for women. Still there are no restrictions imposed either.

Thus the possibility of amending Constitutional Law of the Republic of Kazakhstan of September 28, 1995, No. 2464 «On Elections in the Republic of Kazakhstan» (hereinafter - the Constitutional Law) regarding the drawing up of party lists should be considered. It is necessary to take two aspects into account:

1) the method of assignment of deputy mandates. Paragraph 5 of Article 97-1 of the Constitutional Law determines that the order of assignment of deputy mandates «is determined by party executive from the candidates included in the party list». Such order of assignment contravenes a widespread foreign practice and standards of the electoral process. The allocation of mandates according to the preferential order of candidates in a party list is more inherent for foreign countries. In other words, when the party reaches the threshold, the candidates who are at the top of the list will be the first to receive the mandates. Such algorithm allows the voter to imagine the results and consequences of the voting, and also increases the transparency of the process of mandates assignment, which on the whole strengthens the trust of population in parties and the electoral system on the whole.

2) the order of drawing up the party list. If case of amendments to the paragraph 5 of Article 97-1 of the Constitutional Law, the responsibility of parties to take into account the women's representation when drawing up a party list should be considered. In other words, the parties' responsibility to use such order of list formation, according to which female candidates are not placed at the end or middle of the list by using the method of alternation or the method of proportion (ratio).

The practice shows that the binding nature of legislative gender quotas does not guarantee the effectiveness of their application. As experts have exactly pointed out quotas do have prevailing positive sides, but on the other hand they do not influence the tenure of incumbent women [3, p. 3].

Party quotas are applied in some European countries (Sweden, Norway, Netherlands, Iceland, Germany) where the rate of women participating in the political life of the country reaches high percent. In this regard, it would be more correct to say that legislative quotas point the parties to involve as many women as possible in the elections and at the same time they should encourage the parties to use voluntary internal regulation.

To sum it up, we should conclude that the issue of the increasing of women's representativeness in elective bodies should not be a matter for women only, since this issue should be of great governmental importance. The lower threshold of 30% defined by international organizations is not the upper limit or the ultimate goal. In addition to the fact that quotas are indeed an effective tool to combat against discrimination of women, it is also necessary to understand that quotas is a catalyst that artificially contributes to the retention of places in order to give women the confidence to participate in the political life of the state. Governments should strive for the result, when equal representation of women in elective bodies does not depend on external or internal factors, so that it would be a clear statement of existence of gender equality in society.

REFERENCES

1. Sapargaliyev, G.S. *Konstitucionalnoe pravo Respubliki Kazakhstan: Akademicheskyy kurs*. – Almaty: Zheti zhargy, 2006. – 208 s.
2. Franceschet, S. *Mona Lena Krook, J. Piscopo, M. The Impact of Gender Quotas*. New York: Oxford University Press, 2012. P. 5-6.
3. O'Brien, D.Z. *Rickne, J. Gender Quotas and Women's Political Leadership*. IFN Working Paper, 2014, №1043. P. 3.